

3. Сайт Програми міжнародного оцінювання учнів в Україні. URL: <https://www.oecd.org/pisa/> (дата звернення: 07.04.2021).

УДК 378.016

Онищук О.М.

здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Рівненського державного гуманітарного університету

науковий керівник : **Сойчук Р. Л.**

доктор педагогічних наук, професор

Рівненського державного гуманітарного університету

ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Забезпечення реалізації права дітей з обмеженими можливостями здоров'я на освіту є однією з найважливіших завдань державної політики не тільки в галузі освіти, а й в області демографічного та соціально-економічного розвитку держави.

У сучасному суспільстві головною метою соціального розвитку є повага до людського розмаїття, встановлення принципів солідарності та безпеки, що забезпечує захист і повну інтеграцію в соціум усіх верств населення, у тому числі й осіб із особливими потребами [2, с. 259].

У соціально-педагогічній літературі теоретичні положення, що розкривають різні аспекти проблеми інклюзії та соціалізації осіб з особливими потребами, зокрема особливості підготовки кадрів для освітнього інклюзивного середовища та їх діяльність в умовах масової школи (В. Бондар, В. Засенко, А. Колупаєва, С. Миронова, О. Хохліна, Т. Сак, В. Синьов, К. Островська, О. Таранченко, О. Федоренко, А. Шевцов, М. Шеремет та ін.). Наукові дослідження вчених сьогодні покладені в основу структурування підготовки фахівців (спеціальних педагогів, вчителів закладів загальної середньої освіти та ін.) до роботи в умовах інклюзії.

Сутність інклюзивного навчання визначається як процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальному житті, і насамперед, тих що мають труднощі у фізичному та психічному розвитку [5, с. 15].

Інклюзія означає повне залучення дітей з обмеженими можливостями здоров'я в освітній процес; процес пошуку ефективних методів та форм навчання і виховання, які б задовольнили індивідуальні потреби усіх учнів; створення гнучкої системи освіти.

Сучасні підходи до освіти дітей з особливими потребами дозволяють розглядати спеціальну підготовку майбутнього педагога як невід'ємну складову освітнього простору. Важливою умовою підготовки майбутнього педагога стає комплекс спеціальних психолого-педагогічних, анатомо-фізіологічних знань, умінь та навичок, особистісних якостей, стратегій і тактики поведінки, стереотипів й установок, які дозволяють запроваджувати й використовувати ефективні педагогічні технології навчання й виховання різних категорій дітей із особливими потребами [4, с. 100].

В умовах запровадження інклюзивної освіти особливу, іноді нову для себе роль, має виконувати педагог. Адже успішність усього освітнього процесу буде залежати від його можливості адаптуватися до нових вимог та особливостей, від здатності й бажання зробити свій власний, індивідуальний внесок у здійснення педагогічного процесу, його розвиток і вдосконалення. Особливу роль у готовності педагога до інклюзивної освіти відіграють його професійно значущі психологічні якості. Готовність до інклюзивного процесу полягає не лише у наявності нового методичного матеріалу, матеріальної бази, а й у моральній, психологічній готовності педагога до роботи із дітьми з особливими потребами.

Вагомим значенням набуває і особистісна готовність майбутнього педагога до роботи в інклюзивному закладі. Тому важливо, щоб вони адекватно ставились до педагогічного супроводу дітей з особливими потребами [1, с. 625–626].

Упровадження інклюзії в освітню практику вимагає від педагога змінювати особистісну психологію і професійну готовність здійснювати педагогічну діяльність, прийняти й усвідомити нову освітню парадигму, нові способи організації освітнього процесу, розробку навчально-методичного забезпечення, опанувати сучасні методики диференційованого й особистісно орієнтованого викладання [5, с. 60].

Отже, роль педагога у реалізації інклюзивної освіти є надзвичайно ваговою, адже діти з особливостями розвитку, якомога раніше інтегровані у реальне соціальне середовище, стають повноцінними членами суспільства.

Література

1. Бабакова О. С. Готовність педагогів до впровадження інклюзивної освіти в Україні. *Педагогіка здоров'я: зб. наук. праць IV Всеукраїнської наук.-практ. конф., присвяченої 210-річчю з дня заснування Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди* / за ред. акад. Прокопенка І. Ф. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2014. С. 625-626.
2. Васильєва К. І. Проблема формування готовності загальноосвітніх шкіл до інклюзивної освіти. *Педагогіка здоров'я: зб. наук. праць Всеукраїнської наук.-практ. конф.* / за ред. проф. О. М. Микитюка. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2011. С. 259- 264.
3. Сойчук Р. Л. До проблеми сутності смисложиттєвих цінностей особистості. *Сучасні інформаційні та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Вип. 51 / Редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». 2018. С. 77-81.
4. Чупахіна С. Психолого-педагогічний супровід дитини з ООП: співпраця із сім'єю. *Освітній простір України*. Науковий журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. Вип. 6. С. 100-104.
5. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.